

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

09.04.2024 № 70/31-р/к

Справа № 5/02-70-23

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» ГЛУХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (надалі – КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», Підприємство) за підсумками діяльності протягом періоду січень 2020 року - лютий 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Глухів Шосткинського району Сумської області, на якій розташовані системи, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» із часткою 100 відсотків, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» стягувало кошти за прийняття на абонентський облік вузла обліку холодної води зі споживачів послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення водомірного лічильника. Такі дії КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду справи № 5/02-70-23 такі дії КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку (за частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» накладено штраф у розмірі 44 000 (сорок чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - Відділення), розглянувши матеріали справи № 5/02-70-23 про порушення КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання відділу досліджень і розслідувань в Сумській області від 25.03.2024 № 70-03/149-П,

ВСТАНОВИЛА:**1. Процесуальні дії**

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 08.06.2023 № 70/82-рп/к розпочато розгляд справи № 5/02-70-23 у зв'язку з наявністю в діях КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (надалі - Справа).
- (2) Листом від 08.06.2023 № 70-02/С-1880 КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» надіслано копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 08.06.2023 № 70/82-рп/к про початок розгляду Справи.
- (3) Листом від 25.03.2024 № 70-02/С-854 КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» направлено копію подання з попередніми висновками у Справі № 5/02-70-23 від 25.03.2024 № 70-03/149-П.
- (4) Згідно з даними повідомлення про вручення поштового відправлення № 0600902363340 лист Відділення від 25.03.2024 № 70-02/С-854 з копією подання з попередніми висновками у Справі вручено 01.04.2024.
- (5) Листом від 03.04.2024 № 133/1-09 (вх. № 70-01/845 від 03.04.2024) КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» надало відповідь на подання з попередніми висновками у Справі.

2. Відповідач

- (6) КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі - ЄДР) (<https://usr.minjust.gov.ua>), є юридичною особою, зареєстроване 13.02.1992 за № 16271200000000170. Місцезнаходження: (інформація з обмеженим доступом). Ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом).
- (7) Згідно з ЄДР основним видом економічної діяльності КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» є (інформація з обмеженим доступом)
- (8) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом господарювання.
- (9) Підприємство має ліцензію на провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення серії АЕ № 199648, видану Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг (постанова від 31.01.2014 № 47) (згідно з листом Департаменту житлового-комунального господарства та енергоефективності Сумської обласної державної адміністрації від 03.02.2021 № 01-12/168 є безстроковою).
- (10) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому

товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (11) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.
- (12) Отже, КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії.

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (13) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі - Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (14) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання

- (15) Об'єктом аналізу є КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (16) Об'єктами аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (надалі - Послуги).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (17) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (18) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюючи виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (19) Відповідно до статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до комунальних послуг відносяться послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (20) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що ціни (тарифи) на житлово - комунальні послуги встановлюються за

домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.

- (21) Згідно з пунктом 33 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690, із змінами, плата за послуги розраховується виходячи з розмірів затверджених тарифів та обсягу спожитих послуг, визначеного та розподіленого відповідно до законодавства.
- (22) Отже, Послуги є платними.
- (23) Таким чином, Послуги у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ».

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (24) Споживачами Послуг є юридичні та фізичні особи, які використовують воду для забезпечення питних фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (25) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (26) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюються із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (27) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (28) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (29) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції до 07.08.2023):

- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;

- централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

- підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води;

- підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів/систем централізованого водовідведення.

(30) Статтею 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (в редакції від 07.08.2023) визначено, що:

- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;

- підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води.

(31) Відповідно до статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (набрав чинності з 07.08.2023):

- водовідведення - діяльність із збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою систем водовідведення або інших споруд відведення та/або очищення;

- централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення;

- підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність із централізованого водовідведення.

(32) Отримання Послуг можливе лише у суб'єкта господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(33) Внаслідок технологічних особливостей надання Послуг, вони не мають товарів-замінників.

(34) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є Послуги, які не мають товарів-замінників.

3.4. Визначення географічних меж ринку

(35) Відповідно до вимог пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.

- (36) Підприємство листами від 16.02.2022 № 97/1-09 (вх. № 70-01/831 від 16.02.2022); від 31.03.2023 № 49/1-09 (вх. № 70-01/963 від 18.04.2023) та від 21.06.2023 № 90/1-90 (вх. № 70-01/1447 від 21.06.2023), 11.03.2024 № 88/1-09 (вх. № 70-01/516 від 11.03.2024) повідомило, що надає Послуги на території міста Глухів Шосткинського району Сумської області протягом періоду січня 2020 року - лютого 2024 року.
- (37) Отже, територіальними межами ринку Послуг є територія міста Глухів Шосткинського району Сумської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ».
- 3.5. *Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єкта господарювання на ринку - часові межі ринку*
- (38) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (39) За інформацією, отриманою Відділенням, структура ринку Послуг протягом періоду січня 2020 року – лютого 2024 року не змінювалася.
- (40) Отже, часовими межами ринку Послуг визначено період січень 2020 року - лютий 2024 року.

3.6 *Визначення потенційних конкурентів*

- (41) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (42) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія-стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природна монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з яким попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (43) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово - комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (44) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, а також враховуючи те, що ринок централізованого водопостачання та централізованого водовідведення перебувають в стані природної монополії, конкуренція на ринку Послуг відсутня.

3.7 *Визначення бар'єрів вступу на ринок*

- (45) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців;

адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (46) Ринок Послуг характеризується наявністю технологічних, адміністративних і технічних бар'єрів з огляду на наступне.
- (47) Ринок Послуг перебуває у стані природної монополії, а КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом природних монополій.
- (48) Відповідно до пункту 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання Послуг підлягає ліцензуванню.
- (49) Окрім цього, додатковими бар'єрами вступу на ринок Послуг є обмеження, пов'язані з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

3.7. Загальні висновки щодо монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (50) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
 - а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (51) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (52) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», яке є єдиним надавачем Послуг, диктувати свої умови при наданні Послуг є ознакою ринкової влади.
- (53) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» протягом січня 2020 року – лютого 2024 року є монопольним (домінуючим) на ринку Послуг в межах території міста Глухів Шосткинського району Сумської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» із часткою 100%, оскільки в нього не має конкурентів на цьому ринку.

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (54) Відповідно до частини першої статті 17 Закону України «Про житлово- комунальні послуги» комерційний облік комунальних послуг з постачання теплової енергії, гарячої води, централізованого водопостачання здійснюється вузлами обліку відповідних комунальних послуг, що забезпечують загальний облік їх споживання в

будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом, згідно з показаннями його (їх) засобів вимірювальної техніки.

- (55) Згідно з пунктами 5 та 6 частини першої статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»:
- вузол обліку - комплекс пристроїв (у тому числі засобів вимірювальної техніки, що відповідають вимогам технічних регламентів), допоміжного обладнання та матеріалів до них, призначений для вимірювання спожитої теплової енергії та води, а також технічної реєстрації результатів такого вимірювання, включаючи засоби дистанційної передачі результатів вимірювання (за наявності);
 - вузол розподільного обліку - вузол обліку, що забезпечує індивідуальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлях, де налічуються два та більше споживачів.
- (56) Частиною четвертою статті 6 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначено, що оператор зовнішніх інженерних мереж, виконавець комунальної послуги, інша особа, що здійснює розподіл обсягів комунальних послуг, зобов'язані приймати вузли обліку, встановлені відповідно до вимог цього Закону, на абонентський облік протягом 14 календарних днів, про що складається відповідний акт.
- (57) Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюються відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Таке оснащення та відповідна проектна документація не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.
- (58) Згідно з пунктом 11 Порядку оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 № 206, зареєстрованим Міністерством юстиції України 31.08.2018 за № 990/32442, оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил та з урахуванням Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» і не потребує видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, а також погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.
- (59) Отже, з урахуванням викладеного, встановлення споживачами Послуг вузла обліку холодної води не потребує отримання технічних умов.

4.2. Обставини Справи

- (60) В ході здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на ринку Послуг встановлено, що КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» стягує кошти за видачу

технічних умов на встановлення вузла обліку холодної води (надалі – Технічні умови).

- (61) КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» в листі від 16.02.2022 № 97/1-09 (вх. № 70-01/831 від 16.02.2022) наводить перелік дій споживача, який бажає встановити вузол облік холодної води:
- «1. Споживач надає підприємству письмову заяву про видачу технічних умов для установки лічильника холодної води та його монтажу.
 2. Отримує технічні умови.
 3. Встановлює засіб обліку холодної води згідно технічних умов.
 4. Контролер відділу збуту опломбовує лічильник, з дня опломбування лічильник береться на облік відділом збуту» (мовою оригіналу).
- (62) Отже, передумовою прийняття на абонентський облік вузла обліку холодної води є отримання споживачем Технічних умов, які є платними.
- (63) Так, наказом директора КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» від 24.12.2021 № 94/2021-од «Про введення в дію калькуляцій, розрахунків на роботи та послуги» затверджена з 01.01.2022 вартість калькуляції послуги: «Видача технічних умов на встановлення водомірного лічильника»:
- в розмірі 90,00 грн. (з ПДВ) - для населення;
 - в розмірі 150,00 грн. (з ПДВ) - для бюджетних установ та інших споживачів.
- Наказом директора КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» від 27.01.2023 № 3/2023-од «Про введення в дію калькуляцій, розрахунків на роботи та послуги, застосування планових накопичень» затверджена з 01.02.2023 вартість калькуляції послуги: «Видача технічних умов на встановлення водомірного лічильника для бюджетних установ, підприємств, приватних підприємців та фізичних осіб підприємців»:
- в розмірі 160,00 грн. (з ПДВ) - для бюджетних установ та інших споживачів.
- (64) В листах від 16.02.2022 № 97/1-09 (вх. № 70-01/831 від 16.02.2022) та від 21.06.2023 № 90/1-09 (вх. № 70-01/1447 від 21.06.2023) КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» зазначило динаміку зміни вартості послуг на видачу Технічних умов для населення, бюджетних установ та інших споживачів, яка викладена в таблиці №1.

Таблиця №1

Назва послуги	Динаміка зміни вартості (в грн. з ПДВ)			
	з 01.01.2020	з 01.07.2021	з 01.01.2022	з 01.02.2023
Для населення				
Видача технічних умов на встановлення водомірного лічильника	45,60	81,00	90,00	90,00
Для бюджетних установ та інших споживачів				
Видача технічних умов на встановлення водомірного	62,18	140,00	150,00	160,00

лічильника				
------------	--	--	--	--

(65) КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» вибірково надало 44 копії Технічних умов, виданих споживачам протягом періоду 2020 - лютий 2024 року, а саме:

- Технічні умови № 11844 від 09.01.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11848 від 16.01.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11880 від 04.02.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11905 від 27.02.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11911 від 05.03.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11917 від 13.03.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11922 від 14.05.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 10927 від 22.05.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 10935 від 04.06.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 10945 від 16.06.2020 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11977 від 23.07.2020 видані — ФІЗИЧНІЙ ОСОБІ - ПІДПРИЄМЦЮ (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11017 від 17.09.2020 видані — ФІЗИЧНІЙ ОСОБІ - ПІДПРИЄМЦЮ (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11044 від 19.10.2020 видані — ФІЗИЧНІЙ ОСОБІ - ПІДПРИЄМЦЮ (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11111 від 19.05.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11118 від 01.06.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11135 від 15.06.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11149 від 06.07.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11161 від 16.07.2021 видані — ФІЗИЧНІЙ ОСОБІ - ПІДПРИЄМЦЮ (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11168 від 04.08.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом);

- Технічні умови № 11183 від 06.09.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11189 від 14.09.2021 видані — ФІЗИЧНІЙ ОСОБІ - ПІДПРИЄМЦЮ (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11195 від 23.09.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом).;
- Технічні умови № 11204 від 07.10.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом).;
- Технічні умови № 11221 від 04.11.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом)
- Технічні умови № 11233 від 20.12.2021 видані — (інформація з обмеженим доступом).;
- Технічні умови № 11300 від 21.07.2022 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11319 від 22.08.2022 видані — (інформація з обмеженим доступом)
- Технічні умови № 11331 від 01.09.2022 видані — (інформація з обмеженим доступом)
- Технічні умови № 11330 від 01.09.2022 видані — (інформація з обмеженим доступом).;
- Технічні умови № 311373 від 27.12.2022 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11317 від 12.12.2022 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11383 від 03.02.2023 видані — (інформація з обмеженим доступом).;
- Технічні умови № 11390 від 27.02.2023 видані — (інформація з обмеженим доступом)
- Технічні умови № 11403 від 01.04.2023 видані — (інформація з обмеженим доступом)
- Технічні умови № 11410 від 19.04.2023 видані — (інформація з обмеженим доступом).;
- Технічні умови № 11426 від 16.05.2023 видані — (інформація з обмеженим доступом);
- Технічні умови № 11452 від 07.07.2023 видані — ФОП (інформація з обмеженим доступом)
- Технічні умови № 11469 від 07.09.2023 видані — (інформація з обмеженим доступом)
- Технічні умови № 11482 від 29.09.2023 видані — (інформація з обмеженим доступом)
- Технічні умови № 11485 від 12.10.2023 видані — (інформація з обмеженим доступом)- Технічні умови № 11489 від 19.10.2023 видані — ФОП (інформація з обмеженим доступом).;

- Технічні умови № 11515 від 28.12.2023 видані —(інформація з обмеженим доступом)
 - Технічні умови № 11519 від 15.01.2024 видані — (інформація з обмеженим доступом)
 - Технічні умови № 11521 від 22.01.2024 видані — (інформація з обмеженим доступом).;
 - Технічні умови № 11522 від 26.02.2024 видані — (інформація з обмеженим доступом).
- (66) За поясненнями КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», наданими листом від 21.06.2023 № 90/1-09 (вх. № 70-01/1447 від 21.06.2023), «у зв'язку з тим, що населення міста самостійно встановлюючи лічильники, при їх монтажу, дуже часто встановлювали їх не правильно, монтуючи або в колодязі на під'єднанні до вуличного водопроводу або на території двору, що призводило до підтоплення лічильників і неможливості проконтролювати кількість спожитої води. Як наслідок, виникло питання видачі технічних умов при монтажі вузла обліку з тим, щоб унеможливити посилання на незнання правильного їх монтажу. Зараз КП «Глухівський водоканал» видає технічні умови на приєднання до систем комунального водопостачання та водовідведення, де передбачено умови на обладнання комерційного вузла обліку згідно додатку 2 до Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України (пункт 1 розділу III)» (мовою оригіналу).
- (67) Зазначені пояснення КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» не можуть бути прийняті до уваги з огляду на наступне.
- (68) Процедура прийняття на абонентський облік вузлів комерційного обліку та вузлів розподільного обліку теплової енергії та водопостачання встановлено Порядком прийняття приладу обліку на абонентський облік, затвердженим наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 жовтня 2018 № 270, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 листопада 2018 за № 1304/32756 (надалі – Порядок прийняття приладу обліку).
- (69) Відповідно до пункту 3 Порядку прийняття приладу обліку якщо виконавець комунальної послуги, якому власники (співвласники) будівлі подали заяву про прийняття вузла обліку на абонентський облік, є оператором відповідних зовнішніх інженерних мереж, він протягом 5 календарних днів з дня отримання такої заяви призначає дату і час огляду й опломбування вузла обліку та повідомляє про них власникам (співвласникам) будівлі або їхньому представнику.
- (70) Згідно з пунктом 6 Порядку прийняття приладу обліку під час огляду вузла комерційного обліку перевіряються наявність проектної документації, а також:
- відповідність даних засобу вимірювальної техніки зазначеним у супровідній документації;
 - копія декларації про відповідність засобу вимірювальної техніки (для засобів вимірювальної техніки, що встановлюються вперше);
 - відповідність параметрів витрати за приладом обліку витраті згідно із тепловим навантаженням;
 - наявність повірочного тавра на засобі вимірювальної техніки або запису з відбитком повірочного тавра у відповідному розділі експлуатаційних документів або

свідоцтва про перевірку засобу вимірювальної техніки, що входять до вузла розподільного обліку (для засобів вимірювальної техніки, що були у використанні);

• строк дії перевірки засобу вимірювальної техніки, що входить до складу вузла комерційного обліку.

- (71) Частиною 8 Порядку прийняття приладу обліку передбачено, що у разі порушень вимог частини першої статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» під час встановлення вузла комерційного обліку представник оператора зовнішніх інженерних мереж складає акт, у якому зазначає виявлені порушення. Один примірник акта з додатками до нього (за їх наявності) залишається в оператора зовнішніх інженерних мереж, інші примірники надаються присутнім представникам виконавця відповідної комунальної послуги, власнику (співвласникам) будівлі або його (їх) представнику, а в разі відсутності представника під час огляду й опломбування вузла комерційного обліку - надсилаються їм засобами поштового зв'язку.
- (72) Таким чином, КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», здійснюючи огляд і пломбування вузлів обліку, у разі виявлення порушень під час встановлення вузла обліку, мало скласти акт із зазначенням виявлених порушень, а не встановлювати вимогу щодо отримання споживачами технічних умов на встановлення водомірного лічильника.
- (73) Що стосується видачі КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» технічних умов на приєднання до систем комунального водопостачання та водовідведення, де передбачено умови на обладнання комерційного вузла обліку, слід зауважити, що відповідно до інформації, наданої КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» листами від 16.02.2022 № 97/1-09 (вх. № 70-01/831 від 16.02.2022) та від 31.03.2023 № 49/1-09 (вх. № 70-01/969 від 18.04.2023), видача технічних умов на приєднання до систем водопостачання та водовідведення є окремою платною послугою. Вартість послуг з видачі технічних умов на водопостачання та на водовідведення затверджена наказами директора, зокрема наказ № 94/2021-од від 24.12.2021, № 3/2023-од від 27.01.2023. Так, з 01.02.2023 вартість технічних умов для населення на приєднання до систем централізованого водопостачання або водовідведення складає 1050,00 грн., водопостачання та водовідведення разом – 1500,00 грн.; для бюджетних установ, підприємств, приватних підприємців та фізичних осіб підприємців на приєднання до систем централізованого водопостачання або водовідведення – 2130,00 грн., водопостачання та водовідведення разом – 3500,00 грн.
- (74) Отже, КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» самостійно встановило порядок надання платної послуги споживачам, при тому, що це не передбачено чинним законодавством, а саме: за умови оплати споживачем вартості виданих Технічних умов встановлений засіб обліку холодної води буде прийнято КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» на абонентський облік.
- (75) За інформацією КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», наданою листом від 11.03.2024 № 88/1-09 (вх. № 70-01/516 від 11.03.2024), відповідно до наказу директора по підприємству № 22/2024-од від 29.02.2024 з 01.03.2024 припинено стягнення плати за видачу технічних умов на встановлення засобів обліку холодного водопостачання.
- (76) Таким чином, з 01.03.2024 порушення припинено.

4.3. Ущемлення інтересів споживачів

- (77) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку є дії

чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (78) Стягнення Відповідачем коштів зі споживачів Послуги при прийнятті на абонентський облік вузлів обліку холодної води, у вигляді плати за видачу Технічних умов є безпідставним та таким, що може ущемляти інтереси споживачів, адже завдає їм додаткових фінансових витрат.
- (79) При цьому, відмова споживача Послуг від сплати коштів за отримання Технічних умов нестиме для споживача негативні наслідки у вигляді не взяття вузла обліку холодної води на абонентський облік, що позбавляє його можливості сплачувати за фактично отриманні Послуги згідно з показниками вузла обліку холодної води, а не за нормами споживання.
- (80) За інформацією КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», наданою листами від 16.02.2022 № 97/1-09 (вх. № 70-01/831 від 16.02.2022), від 21.06.2023 № 90/1-09 (вх. № 70-01/1447 від 21.06.2023), від 11.03.2024 № 88/1-09 (вх. № 70-01/516 від 11.03.2024) протягом періоду січень 2020 - лютий 2024 було видано 680 Технічних умов на суму 44 426,9 грн.

4.4. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умови існування конкуренції на ринку

- (81) КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» є єдиним надавачем Послуг, відносин з яким неможливо уникнути, його поведінка завдає шкоди інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується ним на власну користь через відсутність у споживачів альтернативних джерел отримання Послуг.
- (82) Дії Відповідача, які полягали у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік вузла обліку холодної води зі споживачів послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення водомірного лічильника, були б неможливими за умов існування конкуренції на ринку Послуг, адже в такому випадку споживачі Послуг могли б вибирати між кількома виконавцями Послуг, а не погоджуватись на умови їх надання КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ».

4.5. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним (домінуючим) становищем

- (83) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (84) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (85) Дії КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», яке протягом січня 2020 року - лютого 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку Послуг, в межах території міста Глухів Шосткинського району Сумської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що

перебувають у власності та/або користуванні КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», які полягали у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік вузла обліку холодної води зі споживачів послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення водомірного лічильника, кваліфікуються як зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (86) Листом від 25.03.2024 № 70-02/С-854 КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» направлено копію подання з попередніми висновками у справі № 5/02-70-23 від 25.03.2024 № 70-03/149-П.
- (87) Листом від 03.04.2024 № 133/1-09 (вх. № 70-01/845 від 03.04.2024) КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» повідомило про визнання факту вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції та зазначило, що вказане порушення припинено.

6. Висновки у справі

- (88) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доведено, а зауваженнями і запереченнями КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» не спростовано висновок Відділення про те, що КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», займаючи протягом періоду січень 2020 року - лютий 2024 року монополієне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Глухів Шосткинського району Сумської області, на якій розташовані системи, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» із часткою 100 відсотків, своїми діями, що полягали у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік вузла обліку холодної води зі споживачів послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення водомірного лічильника, що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7. Визначення розміру штрафу

- (89) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону накладається штраф у розмірі десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (90) Відповідно до інформації, наданої КП «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» листом від 11.03.2024 № 88/1-09 (вх. № 70-01/516 від 11.03.2024), дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2023 рік складає 29 021 000 (двадцять дев'ять мільйонів двадцять одна тисяча) гривень.

Відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-ІХ від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня

набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» ГЛУХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом), місцезнаходження: (інформація з обмеженим доступом)) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за підсумками діяльності протягом періоду січень 2020 року - лютий 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Глухів Шосткинського району Сумської області, на якій розташовані системи, що перебувають у власності та/або користуванні КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» ГЛУХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ із часткою 100 відсотків, оскільки на цьому ринку у нього не має жодного конкурента.

2. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» ГЛУХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом), місцезнаходження: (інформація з обмеженим доступом)), які полягали у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік вузла обліку холодної води зі споживачів послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення водомірною лічильника, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ГЛУХІВСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» ГЛУХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом)) штраф у розмірі 44 000 (сорок чотири тисячі) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК